

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Buzică Valentin, prin care solicită casarea sentinței Judecătoriei Ungheni /sediul Nisporeni/ din 08 februarie 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Buzică Valentin XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 23.12.2015 – 08.02.2017 (prima instanță);
2. 06.03.2017 – 25.04.2018 (instanța de apel);
3. 16.07.2018 – 31.10.2018 (instanța de recurs ordinar);

Asupra admisibilității în principiu a recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni /sediul Nisporeni/ din 08 februarie 2017 Buzică Valentin a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani.

În conformitate cu art. 85 Cod penal, pentru cumul de sentințe, prin adăugarea parțială a pedepsei aplicate prin sentința Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 01 noiembrie 2012, i s-a stabilit o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei într-un penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpatul Buzică Valentin, în perioada lunilor aprilie – mai ale anului 2014, urmărind scopul sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, împreună și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane în privința cărora procesul penal a fost disjuns, au pătruns pe teritoriul stației de pompare a apei a AOU AI „Prutenii II”, situată în s.

Valea-Trestieni, r. Nisporeni și din interior, de la un motor electric cu capacitatea de 90 KW, au sustras metal prețios în cantitate de 47 kg, cu costul de 3290 lei, după care au sustras metalul prețios de la transformatoarele de forță TM - 1000 KW, în cantitate de 305 kg, cu costul de 21 350 lei și celula CRN -10 V în cantitate de 15 kg, cu costul de 1 050 lei, cauzându-i părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de totală de 25 690 lei.

Tot el, continuându-și acțiunile criminale, în perioada lunilor aprilie-mai ale anului 2014, împreună și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane în privința cărora procesul penal a fost disjuns, au pătruns pe teritoriul stației de alimentare cu gaz a SRL „Gaz-Construcția”, situată în or. Nisporeni, str. Suveranității, de unde pe ascuns au sustras un motor electric cu capacitatea de 7 KW, cu costul de 4 000 lei, unitatea – procesorul de la calculatorul de model străin, cu costul de 3 000 lei, un fir electric din cupru cu diametrul de 2,5 cm, cu lungimea de 20 metri, cu costul de 2000 lei, după care au sustras metalul prețios de la transformatorul de energie electrică de model TY-672 160-87, cu costul de 35 000 lei și trei bobine din metal prețios din stația electrică de model „Sovietic”, cu costul de 5 000 lei, cauzând părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 49 000 lei.

Tot el, continuându-și acțiunile criminale, în perioada lunilor aprilie-mai, ale anului 2014, împreună și prin înțelegere prealabilă cu alte persoane în privința cărora procesul penal a fost disjuns, au pătruns pe teritoriul fostei fabrici de prelucrare a asfaltului și pe ascuns au sustras un motor electric cu capacitatea de 7 KW, cu costul de 4 000 lei, au deteriorat un transformator electric de model „Sovietic”, nefuncționabil, de unde au sustras metalul prețios în sumă de 16 000 lei, cauzând părții vătămate o daună materială considerabilă în sumă de 20 000 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, inculpatul, a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (4) Cod penal, *furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane săvârșită în proporții mari*.

3. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Dudulica Liubomir, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie încetat procesul penal, invocând că, probele examinate în instanța de judecată nu demonstrează vinovăția inculpatului, inculpatul își recunoaște vinovăția sa parțial și, în legătură cu faptul că s-a împăcat cu părțile vătămate, a considerat că urmează a fi încetat procesul penal, a considerat ilegală învinuirea, din motiv că probele prezentate de către acuzare nu demonstrează comiterea de către inculpat a infracțiunii incriminate, în ședința de judecată apărarea a pledat pentru recalificarea acțiunilor inculpatului în temeiul art. 186 alin. (2) Cod penal, cu încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților.

Partea apărării a solicitat excluderea din volumul învinuirii aduse a părții care nu este recunoscută de către inculpat, acceptarea ca mărime a prejudiciului cauzat ÎI „Prutenii” a sumei de 13 874 lei conform certificatului contabil nr. 135 din 05.06.2014, or pentru calificarea acțiunilor inculpatului nu poate servi drept temei suma de 25 690 lei acceptată în baza declarațiilor reprezentantului părții vătămate Jalbă Valeriu (persoană care a semnat și certificatul contabil nr. 135 din 05.06.2014), sumă calculată prin înmulțirea a 305 kg de aluminiu și cupru (informație din confirmarea nr. 136 din 05.06.2014) la prețul de 70 lei pentru 1 kg de cupru, cu adunarea prețului a încă două bunuri sustrase 1050 lei și 3290 lei.

Prima instanța nu a dat apreciere faptului că certificatul contabil nr. 135 din 05.06.2014 și informația din confirmarea nr. 136 din 05.06.2014 stabilesc proprietar al bunurilor sustrase Agenția „Apele Moldovei”, întreprinderea de stat „Stațiune Tehnologică pentru Irigare” Ungheni, fără a elucida care este legătura proprietarului cu ÎI „Prutenii”, precum și lipsa informației de la Camera Înregistrării de Stat despre administratorul întreprinderii, a ignorat și argumentele apărării la solicitarea de recalificare a acțiunilor inculpatului în baza art. 186 alin. (2) Cod penal prin prisma modificărilor la art. 64 Cod penal, or, potrivit prevederilor art. 64 Cod penal, modificat la 07.11.2016, mărimea unității convenționale este de 50 lei, și prevederilor art. 126 Cod penal în vigoare la data comiterii infracțiunii - proporții mari fiind stabilite suma ce depășește 2 500 unități convenționale, prin prisma art. 10 Cod penal - aplicarea retroactivă doar a legii care este favorabilă persoanei acuzate, pentru calificarea acțiunilor inculpatului în temeiul art. 186 alin. (4) Cod penal, urma să fie depășită suma prejudiciului potrivit rechizitoriului 125 000 lei - 2500 u.c. * 50 lei, potrivit rechizitoriului suma prejudiciului este indicată 94 690 lei.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 aprilie 2018, s-a respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că prima instanță în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală și verificate în ședința de judecată cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția lui Buzică Valentin în baza art. 186 alin. (4) CP.

Instanța de apel a respins solicitarea părții apărării privind recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 186 alin. (2) Cod penal, indicând că suma prejudiciului cauzat părții vătămate constituie suma de 25 690 lei, or, suma dată

reiese din declarațiile reprezentantului părții vătămate Jalbă Valeriu, în veridicitatea cărora instanța de apel nu are temei de a se îndoii.

Mai mult, instanța de apel a menționat că, în cadrul judecării cauzei în instanța de apel, avocatul Dudulica L. a înaintat Î.S. „Stațiune Tehnologică pentru Irigare Ungheni” cerere, prin care a solicitat informații concrete legate de prejudiciul cauzat părții vătămate. Potrivit răspunsului Î.S. „Stațiune Tehnologică pentru Irigare Ungheni” (vol. V, f.d. 18), reiese că în adresa avocatului L. Dudulica a fost expediat răspunsul nr. 35 din 09.03.2017 (vol. V, f.d. 19), din care reiese, că costul prejudiciului cauzat în rezultatul furtului conform datelor contabile indicate în certificatul nr. 135 este corect, fiind constituit din: - costul motorului electric 90 kw – 2000 lei; - costul transformatorului TM 1000/04 kw – 9874 lei; - costul celulei CRN – 2000 lei, în total suma de 13874 lei, administratorul a mai indicat, că în certificatul nr. 136 privind prejudiciul cauzat întreprinderii a fost scăpat din vedere cantitatea de ulei de transformator care a fost scursă din acesta, cantitatea de ulei constituie 450 kg la preț de 32 lei/kg, suma constituind 14 400 lei. Astfel, prejudiciul total constituie 28 274 lei.

Astfel, instanța de apel a indicat că prima instanță just a reținut, că deoarece atât reprezentantul părții vătămate AOU AI „Prutenii II” - Jalbă Valeriu, cât și acuzatorul de stat, au indicat prejudiciul material în sumă de 25 690 lei, iar instanța de judecată nu este în drept de a înrăutăți situația inculpatului, instanța a reținut că prejudiciul material cauzat AOU AI „Prutenii II” este anume în mărime de 25 690 lei.

Cu referire la împăcare, instanța de apel a menționat următoarele, potrivit art. 109 alin. (1) Cod penal, *împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă*, în pofida faptului că la faza judecării cauzei în instanța de judecată părțile vătămate au exprimat intenția de a se împăca cu inculpatul, prima instanță, corect a dedus vinovăția inculpatului Buzică Valentin de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal, adică de comiterea unei infracțiuni grave, astfel, prima instanță a fost în imposibilitate de a aplica institutul de împăcare, odată ce inculpatul a comis o infracțiune gravă, lipsind temei legali pentru aplicarea prevederilor art. 109 CP.

Instanța de apel a respins argumentele apelantului, privind recalificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 186 alin. (2) Cod penal, prin prisma modificărilor la art. 64 Cod penal din data de 07.11.2016, or, instanța de apel a atestat, că în afară de modificările art. 64 Cod penal, tot la data de 07.11.2016 au intrat în vigoare și modificările la art. 126 Cod penal, proporțiile daunelor cauzate calculându-se în dependență de salariile medii lunare pe economie prognozate,

stabilite prin hotărârea de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, și nu în dependență de mărimea unității convenționale.

Astfel, instanța de apel a menționat că, în cazul din speță nu pot fi luate în considerație doar modificările survenite la art. 64 Cod penal, fiind nefondate referințele apelantului la prevederile art. 126 Cod penal care erau în vigoare la momentul comiterii infracțiunilor, mai mult, din conținutul sentinței rezultă că Buzică Valentin a fost condamnat pentru săvârșirea sustragerii pe ascuns a bunurilor altei persoane, în proporții mari, infracțiune prevăzută de art. 186 alin. (4) Cod penal (redacția 2009), valoarea bunurilor sustrase ca semn calificativ al componenței de infracțiune, care prevede răspunderea pentru sustragere, se determină ținându-se seama de mărimea unității convenționale de amendă stabilită de legislație la momentul săvârșirii infracțiunii, iar, valoarea prejudiciilor cauzate părților vătămate de către inculpatul Buzică Valentin constituia 94 690 lei, adică 4734,5 unități convenționale, astfel, la data comiterii infracțiunilor de către Buzică Valentin (aprilie-mai 2014), încadrarea juridică a acțiunilor acestuia era corectă, deoarece valoarea bunurilor sustrase depășea 2 500 unități convenționale.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, prin Legea nr. 207 privind modificarea și completarea unor acte legislative din 29.07.2016, în vigoare din 07.11.2016, valoarea unității convenționale a fost majorată de la 20 la 50 lei, iar proporțiile mari în conformitate cu modificările operate la art. 126 alin. (1) Cod penal, se consideră valoarea bunurilor sustrase care depășește 20 salarii medii lunare pe economie prognozate, stabilite de Guvern în vigoare la momentul săvârșirii faptei, instanța de apel a mai indicat că, la momentul săvârșirii sustragerii bunurilor de la părțile vătămate (aprilie – mai 2014), potrivit Hotărârii Guvernului nr. 1000 din 13.12.2013, salariul mediu lunar prognozat pentru anul 2014 a fost stabilit în mărime de 4 225 lei, astfel, instanța de apel a menționat că, prejudiciile cauzate părților vătămate erau de 94 690 lei, care potrivit modificărilor operate la art. 126 alin. (1) Cod penal, constituie 22,41 salarii medii lunare prognozate de Guvern pentru anul 2014, ceea ce la fel formează proporții mari.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar pe 27 iunie 2018 de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, indicând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, prin care solicită repunerea în termen, casarea sentinței și a deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie încetat procesul penal, invocând argumente similare cu cele din apel.

La 29 octombrie 2018, avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Buzică Valentin, a depus supliment la recursul ordinar cu solicitarea aplicării Legii nr. 210 din 29.07.2016 privind amnistia, în privința inculpatului Buzică Valentin.

6. La recursul ordinar declarat de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul în Secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, prin care a manifestat dezacordul cu recursul înaintat, a solicitat respingerea recursului motivând prin faptul că este declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar cu supliment la el, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2018, a fost pronunțat la 25 aprilie 2018 în prezența avocatului inculpatului, Dudulica Liubomir, fapt confirmat prin procesul verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 33 – 34 v.V), în aceeași zi fiind comunicată și data pronunțării deciziei integrale – 23 mai 2018, modul și termenul de atac a deciziei.

Totodată, se reține că la pronunțarea publică a deciziei motivate conform procesului verbal al ședinței de judecată din 23 mai 2018 (f.d. 34 verso v.II), nu s-a prezentat nici inculpatul Buzică Valentin și nici avocatul său, Dudulica Liubomir, ultimul știind despre data când v-a fi pronunțată decizia motivată.

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel pronunțată integral la 23 mai 2018, curge de la această dată și a 30 – a zi este 22 iunie 2018, zi de vineri. Conform prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, ultima zi nu se i-a în calcul, astfel, conform prevederilor art. 231 alin. (5) Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a expirat la sfârșitul primei zile lucrătoare care a urmat – 25 iunie 2018.

În acest context, Colegiul penal reține că, avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Buzică Valentin, a depus recursul ordinar împotriva deciziei instanței de apel conform ștampilei de pe recurs(f.d. 51 v. V) pe data de 27 iunie

2018, adică peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, fără a invoca careva motive relevante privind depunerea tardivă a recursului.

Motivul invocat în recurs că copia deciziei respective a fost recepționată de avocat la 28 mai 2018, nu este acceptat ca motiv întemeiat, fiindcă apărătorul a cunoscut despre data pronunțării deciziei instanței de apel integrale, iar art. 422 Cod de procedură penală, prevede 30 zile de la data pronunțării deciziei și nu a recepționării ei de către avocat.

În acest sens, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar declarat la 27 iunie 2018 cu supliment la el declarat la 29 octombrie 2018, de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Buzică Valentin este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

8. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului Buzică Valentin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 25 aprilie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Buzică Valentin XXXXX**, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **29 noiembrie 2018**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor